

TOOLKIT 20 JANUARI 2021

!LET OP! Morgen kunnen er, door het debat, nog aanpassingen komen op het gebied van de avondklok. Er zal later een aangepaste versie van de toolkit rondgestuurd worden.

Nieuwsbericht

LOCKDOWN VERDER AANGESCHERPT VANWEGE ZORGEN OM NIEUWE VIRUSVARIANTEN

Het kabinet maakt zich grote zorgen om Britse variant van het coronavirus, die nog besmettelijker is dan het virus dat we al kennen. Daarnaast zijn er andere varianten van het virus waar zorgen over bestaan. Er zijn extra maatregelen nodig om die nieuwe varianten van het virus onder controle te krijgen. Daarom is het voornemen van het kabinet om binnen enkele dagen na instemming van de Tweede Kamer een avondklok in te voeren. Bovendien scherpt het kabinet het advies voor bezoek aan: ontvang maximaal één persoon van 13 jaar of ouder per dag en ga maximaal één keer per dag ergens op bezoek. Ook worden extra beperkingen ingevoerd om het aantal internationale reisbewegingen tegen te gaan.

Het doel is om het huidige besmettingsniveau te verlagen, verspreiding van de huidige en nieuwe varianten van het virus te vertragen en ervoor te zorgen dat de nieuwe varianten zo min mogelijk ons land binnen komen. Zo kunnen we het moment dat de nieuwe varianten van het virus de overhand krijgen zo veel mogelijk uitstellen. Dat is van groot belang om ervoor te zorgen dat ziekenhuizen de komende maanden ruimte houden voor coronapatiënten en zodat andere medische zorg zoveel mogelijk door kan blijven gaan. Want we willen niet over een paar weken terugkijken op dit moment en constateren dat we onvoldoende hebben gedaan.

Lees [welke maatregelen gelden in een kort overzicht](#).

Lees de [tekst van de persconferentie in eenvoudige taal](#).

Avondklok

Het voornemen van het kabinet is om binnen enkele dagen na instemming van de Tweede Kamer in heel Nederland een avondklok in te voeren. Het is dan de bedoeling dat iedereen van 20.30 uur 's avonds tot 04.30 uur 's ochtends binnen blijft. Daarmee wil het kabinet het ontvangen van bezoek en ontmoetingen in groepen tegengaan, en daarmee besmettingen afremmen. Het is verboden om tijdens de avondklok zonder geldige reden op straat te zijn. U gaat alleen naar buiten als het noodzakelijk is. Dit is uitsluitend toegestaan:

- In geval van een calamiteit;
- Als uzelf, een hulpbehoevend persoon of een dier dringend (medische) hulp nodig heeft;
- Als u van uw werkgever voor werk naar buiten moet;
- Als u naar het buitenland reist of terugkeert naar Nederland;
- Als u onderweg bent in verband met een uitvaart en dit kunt aantonen;
- Als u onderweg bent in verband met een oproep van een rechter, officier van justitie of bezwaar- of beroepschiffenzitting en dit kunt aantonen;
- Als u een aangelijnde hond uitlaat. Dit doet u in uw eentje.

Als het toch noodzakelijk is om naar buiten te gaan, moeten mensen een formulier 'Eigen verklaring avondklok' meenemen. Als het nodig is dat je voor werk naar buiten gaat, moet

je ook een werkgeversverklaring tonen. In sommige gevallen is een formulier niet nodig. Meer informatie hierover op www.rijksoverheid.nl/avondklok.

De Tweede Kamer moet zich nog buigen over het voorstel van het kabinet om een avondklok in te voeren. Na instemming van de Tweede Kamer zal via www.rijksoverheid.nl/avondklok meer informatie bekend worden.

De avondklok is een zware maatregel. Maar het helpt om de verspreiding van het virus verder af te remmen. Uit onderzoek in het buitenland blijkt dat een avondklok kan leiden tot een vermindering van 8% en 13% van de R-waarde, zo geeft het Outbreak Management Team (OMT) aan. De avondklok geldt in principe tot 10 februari, 04.30 uur.

Extra reisbeperkingen

Elke reis verhoogt de kans op meer besmettingen of het meenemen van nieuwe varianten van het coronavirus naar Nederland. Daarom is het dringende advies: blijf in Nederland. Ga niet op reis en boek geen reizen die in de periode tot en met 31 maart plaatsvinden.

Het kabinet treft extra maatregelen om de import van nieuwe varianten van het virus via reizigers tegen te gaan en het aantal reisbewegingen verder te beperken. Voor het Verenigd Koninkrijk geldt een vliegverbod en een aanmeerverbod voor veerboten voor passagiers. Het vliegverbod gaat ook gelden voor passagiersvluchten uit Zuid-Afrika, Brazilië, Argentinië, Bolivia, Chili, Colombia, Ecuador, Frans-Guyana, Guyana, Kaapverdië, Panama, Paraguay, Peru, Suriname, Uruguay en Venezuela. Dit vliegverbod geldt voornamelijk maximaal een maand, of tot de voorgenomen verplichte quarantaine voor reizigers wettelijk is geregeld.

Daarnaast moeten alle reizigers uit hoogrisicogebieden die per vliegtuig of schip naar Nederland komen ook een vlak voor vertrek naar Nederland afgenomen negatieve sneltest kunnen tonen. Deze test is maximaal 4 uur oud bij het aan het boord gaan. Dat komt bovenop de al verplichte negatieve PCR-test die maximaal 72 uur voor aankomst moet zijn afgenomen. Deze maatregelen gelden ook voor reizigers naar Caribisch Nederland. Bovendien moeten zij 10 dagen in quarantaine bij aankomst in Nederland. Na 5 dagen kan iemand zich laten testen. Als de uitkomst van deze PCR-test negatief is, dan eindigt de quarantaine. Omdat sneltesten niet overal in de buurt van (lucht)havens voorhanden zijn, zal naar verwachting in de praktijk de dubbele testverplichting zorgen voor een afname van het aantal reizen naar ons land. Dat betekent dat het voor sommige mensen moeilijk wordt om naar huis te komen. Nederlanders die vanwege een noodsituatie naar Nederland moeten reizen en niet op tijd een negatieve PCR/sneltest kunnen overleggen, kunnen zich melden bij het ministerie van buitenlandse zaken.

Voor bepaalde groepen reizigers uit landen buiten de EU geldt al sinds maart een inreisverbod. Het kabinet heeft besloten de lijst met uitzonderingen op dit verbod in te korten. Dit betekent dat zakenreizigers, studenten, kennismigranten, professionals uit de culturele en creatieve sector en langeafstandsgeliefden die voor kort verblijf komen Nederland niet meer mogen inreizen.

Deze maatregelen gaan in op zaterdag 23 januari 2021 om 00:01 uur.

Blijf thuis, werk thuis en ontmoet zo min mogelijk anderen

Het doel van de lockdown is om zo min mogelijk contacten te hebben. Want hoe minder contacten, hoe minder besmettingen. Thuisblijven is de beste manier om contacten te beperken. Ga alleen naar buiten voor bijvoorbeeld boodschappen, (medische) zorg voor jezelf, voor anderen of voor dieren, een frisse neus en onderwijs of werk als dat echt niet thuis kan.

Contacten beperken betekent ook niet te vaak anderen ontmoeten. Houd contact met anderen via de telefoon of videocall. Als je toch bezoek ontvangt, adviseert het kabinet dringend om per dag maximaal één gast van 13 jaar of ouder te ontvangen. Ga ook niet vaker dan één keer per dag ergens op bezoek. Deze maatregelen helpen om de virusverspreiding tegen te gaan. Maar minder mensen ontmoeten is natuurlijk zwaar, voor iedereen. Let daarom extra op mensen om je heen, zeker op mensen die ziek zijn, eenzaam zijn of psychische klachten hebben.

In principe werkt iedereen thuis. Alleen mensen die essentieel zijn voor de voortgang van een bedrijfsproces en hun werk niet thuis kunnen uitvoeren, mogen naar het werk komen. Dat betekent: een buschauffeur gaat naar zijn werk, een kantoormedewerker werkt volledig thuis. De situatie van nu is zeer zorgelijk. Houd daarom bestaande afspraken over naar het werk komen opnieuw tegen het licht. Naar het werk komen om collega's of klanten te zien, kan nu even niet. Werkgevers moeten ervoor zorgen dat werknemers die thuis kunnen werken dat ook daadwerkelijk doen. Werknemers die gevraagd worden naar het werk te komen terwijl dat niet nodig is, kunnen daar het gesprek over aangaan met hun werkgever.

Quarantaineplicht

Wie positief is getest op corona of in direct contact is geweest met iemand die positief is getest op corona, moet in quarantaine. Dat geldt ook voor mensen die vanuit hoogrisico gebied naar Nederland reizen. En voor mensen die klachten hebben en wachten op hun testuitslag. Maar niet iedereen houdt zich goed aan de quarantaineregels. Met de nieuwe virusvarianten vormt dat een extra groot risico voor verspreiding van het virus. Daarom werkt het kabinet aan een manier om quarantaine verplicht te stellen. Daarvoor worden o.a. voorbereidingen getroffen om reizigers die naar Nederland reizen te registreren en om mensen die in quarantaine moeten na te bellen. Daar zal meer informatie over volgen.

Uitvaarten

Op basis van advies van het OMT past het kabinet de regels voor het maximaal aantal aanwezige personen bij een uitvaart aan. Vanaf maandag 25 januari 2021 mogen maximaal 50 personen aanwezig zijn bij een uitvaart.

Fieldlabs

Het kabinet heeft bovendien ingestemd met de organisatie van fieldlabs. Dat zijn praktijktesten om inzicht en data te vergaren rondom het verlagen van de besmettingsrisico's op evenementen. Bij onder andere twee voetbalwedstrijden, een cabaretvoorstelling, een zakelijk congres en een concert wordt getest wat er gebeurt als één of meerdere basismaatregelen worden losgelaten. Zodat we zicht krijgen op mogelijkheden om mensen veilig en verantwoord evenementen te laten bezoeken in de toekomst.

Vragen en antwoorden

Algemeen

U gaat nu meer maatregelen nemen terwijl de cijfers dalen, waarom?

- Er is een daling te zien in de cijfers en dat is goed nieuws. Dat hebben we samen gedaan.
- Maar er zijn ook zorgelijke ontwikkelingen. We zien dat er nieuwe varianten van het virus opduiken die nog besmettelijker zijn. En daar maken we ons grote zorgen over.

- Helemaal omdat we nog veel mensen hebben die besmettelijk zijn, er nog veel mensen in de ziekenhuizen liggen en het bekende R getal voor het 'gewone' bekende virus maar net onder de 1 ligt.
- De experts van het OMT hebben ons geadviseerd om tot ten minste 9 februari de maatregelen aan te scherpen, met onder meer een avondklok.
- We moeten deze extra maatregelen nemen om het aantal mensen dat besmettelijk is, en het aantal mensen dat in de ziekenhuizen ligt, te verlagen en de verspreiding van de nieuwe varianten te vertragen.
- Zodat ziekenhuizen beschikbaar blijven voor corona patiënten, ook andere zorg zoveel mogelijk door kan gaan en er perspectief blijft op enige versoepelingen per 9 februari.
- We willen de avondklok maximaal tot en met 9 februari laten lopen en we zetten er alles op alles op om rond deze tijd het primair onderwijs en de kinderopvang weer te openen, mist dat veilig en verantwoord kan (wel afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek wat loopt naar de verspreiding van de Britse variant).

Is de huidige lockdown niet voldoende om de cijfers te laten dalen?

- De cijfers dalen, niet zo snel als we zouden willen, maar ze dalen.
- Om voorbereid te zijn op een nieuwe golf moeten we nu extra maatregelen nemen.
- Het OMT geeft aan dat er naar verwachting niet voorkomen kan worden dat er een volgende golf komt, door de verspreiding van mutant-virussen met een hoge besmettelijkheid. Maar dat we naar een situatie moeten streven waar we zo goed mogelijk beginnen.
- Dus met zo min mogelijk mensen die besmettelijk zijn en met minder volle ziekenhuizen. Zodat we kunnen proberen met bron- en contactonderzoek de golf zoveel mogelijk onder controle te houden en perspectief te houden op mogelijke versoepelingen per 9 februari.
- Met extra maatregelen nu, kunnen we de verspreiding van de nieuwe varianten vertragen.
- En vaccinatie van kwetsbaren, zorgverleners en 60+ers helpt ook om een derde golf beter aan te kunnen.

Is het pakket maatregelen bedoeld om het aantal besmettingen terug te dringen of is het vooral ingegeven wat parlementair haalbaar is?

- Wij nemen als kabinet het besluit om maatregelen te nemen die wij noodzakelijk achten om het virus te bestrijden. Om mensen met een kwetsbare gezondheid te beschermen en ervoor te waken dat de zorg toegankelijk blijft. Ook voor mensen die geen corona hebben, maar iets anders.
- We willen maatregelen die het meeste effect hebben op het bestrijden van het virus. Daarbij laten we ons adviseren door het OMT en het RIVM.
- Uiteraard vinden we het ook belangrijk dat de maatregelen nageleefd worden en te handhaven zijn.
- Alleen dan werken de maatregelen.
- En de Tweede Kamer is als volksvertegenwoordiger het aangewezen instituut om het gesprek over die maatregelen aan te gaan.
- Als zij denken of vinden dat maatregelen geen effect hebben of dat het niet nodig is, moeten we daar ook naar luisteren.
- Zij zijn gekozen door Nederland om de belangen van hen te behartigen.
- We nemen de maatregelen niet lichtzinnig.
- Maar we moeten nu het maximale doen om verspreiding van de nieuwe varianten van het virus te voorkomen.

Avondklok

Welke uitzonderingen zijn er om toch op straat te zijn tijdens de avondklok?

- U gaat alleen naar buiten als het noodzakelijk is. Dit mag alleen met de volgende redenen:
 - Bij een calamiteit;
 - Als uzelf, een hulpbehoevend persoon of een dier dringend (medische) hulp nodig heeft;
 - Als u van uw werkgever voor werk naar buiten moet;

- Als u naar het buitenland reist of terugkeert naar Nederland;
- Als u een aangeliijnde hond uitlaat, dit doet u in uw eentje;
- Als u onderweg bent in verband met een uitvaart;
- Als u onderweg bent in verband met een oproep van een rechter, officier van justitie of bezwaar- of beroepschrijftenzitting.

Wat heb je precies nodig om aan te tonen dat je buiten mag zijn? Welke formulieren heb je nodig en waar kun je die vinden?

- Als je dan toch buiten moet zijn, moet je een eigen verklaring avondklok bij je hebben.
- Die verklaring kun je printen en invullen en moet je bij je hebben. Je mag het ook digitaal laten zien, bijvoorbeeld op je telefoon.
- Als je voor werk naar buiten gaat, moet je een Werkgeversverklaring avondklok kunnen laten zien. Deze kunt u aan uw werkgever vragen.
- De hulpdiensten hoeven voor hun werk geen formulieren bij zich te hebben.
- Bij een calamiteit, terugkeer uit het buitenland en het uitlaten van een hond (aangeliijnd) heeft u geen formulier nodig.
- Als u naar Nederland reist, dan moet u wel laten zien dat u uit het buitenland komt (bijvoorbeeld met een vervoersbewijs) en uitleggen waarom u tijdens de avondklok reist.
- Al deze informatie en formulieren kunt u vinden op rijksoverheid.nl

Tot wanneer blijft de avondklok precies gelden? Loopt deze synchroon met de huidige lockdown?

- De avondklok geldt vanaf vrijdag 22 januari en loopt af op 10 februari (4:30 uur)
- Gelijk aan de huidige lockdown.

De laatste keer dat een avondklok ingesteld is in Nederland is dat gedaan door de Duitse bezetters. Nu een avondklok instellen is wel heel heftig, is deze maatregel wel in proportie met de situatie?

- Het is een hele zware maatregel. Het kabinet heeft het voornemen tot deze maatregel niet lichtzinnig genomen.
- Maar we willen nu het maximale doen om de verspreiding van het virus (en nieuwe varianten) te voorkomen.
- Het OMT verwacht dat een avondklok een substantiële bijdrage kan leveren aan het terugbrengen van de besmettingen.
- Door dit nu met zijn allen te doen, komen we hopelijk sneller op het punt dat we kunnen versoepelen.
- [De situatie nu is niet te vergelijken met de situatie in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog.]
- We willen deze maatregel nemen om het ontvangen van bezoek thuis en ontmoetingen in groepen in de avond tegen te gaan en daarmee besmettingen af te remmen.
- We realiseren ons dat dit een heftige maatregel is.
- En als het niet nodig is dan zouden we dit ook zeker niet doen.

Waarom besluit het kabinet niet gewoon tot een avondklok, dat kan toch gewoon op basis van de Wbbbg?

- In een eerder debat is de toezegging gedaan aan de Tweede Kamer dat het eventueel instellen van een avondklok met de Kamer besproken zal worden.
- Dit is een ingrijpende en zware maatregel die we zorgvuldig moeten wegen.
- Daarom gaan we hier ook met de Kamer nog over praten.

Wat denkt u dat de Kamer gaat vinden van uw besluit? Is het niet wat ambitieus en verwarrend om nu al tijdens een persconferentie bekend te maken dat u een avondklok wil, maar u het debat met de kamer nog moet houden?

- Het instellen van een avondklok is een ingrijpende maatregel.
- Daarom heeft het kabinet toegezegd eerst een debat aan te gaan met de Tweede Kamer voor dat deze maatregel ingevoerd wordt.
- Tegelijk is het ook belangrijk om duidelijk te communiceren over het voornemen van het kabinet om een avondklok in te voeren.

- Daarom sta ik hier nu voor u, en ga ik straks met mijn collega's De Jonge en Grapperhaus naar de Tweede Kamer.
- Pas na het debat, als er een meerderheid steun voor is, neemt het kabinet daadwerkelijk het besluit tot het instellen van de avondklok.
- [Voor de avondklok beroepen we ons op artikel 8 van de wet buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag, dat de mogelijkheid biedt om het vertoeven in de open lucht te beperken [middels een koninklijk besluit].
- De specifieke regels worden vastgelegd in een ministeriële regeling en de Kamer moet met die regeling instemmen.
- We zullen vanmiddag nog met de Kamer spreken over de avondklok en andere maatregelen. Op deze wijze willen we voldoen aan de toezegging Kamer om het eventueel instellen van een avondklok te bespreken.]

Hoe gaat er gehandhaafd worden? Wordt daarbij ook defensie ingezet?

- De politie zal de avondklok handhaven en zichtbaar op straat aanwezig zijn.
- Als je buiten op straat bent, zonder noodzakelijke reden of verklaring kan je een boete krijgen.
- [Er wordt geen inzet aan defensie gevraagd.]

Is deze maatregel wel te handhaven? Bent u niet bang voor veel geweld?

- Er zal helder gecommuniceerd worden voor wie er een uitzondering geldt op de avondklok.
- Dus iedereen die tussen 20.30uur en 04.30 uur op straat is, moet daar een verklaring voor hebben.
- Geweld tegen handhavers is onacceptabel, en daar staan forse straffen op.

Handhaven: de politievakbonden geven aan geen voorstander te zijn?

- Bij elke maatregel die het kabinet neemt wordt ook rekening gehouden met handhaving.
- Maar de maatregelen zijn er niet omdat we boetes willen uitschrijven.
- We nemen maatregelen omdat we het virus onder controle willen krijgen.

Inzetten op goede naleving door duidelijke informatie?

- Wordt samen alle partijen hard aan gewerkt.
- Na afloop van het debat wordt alle informatie gedeeld.
- Daarnaast is ruimte ingeruimd voor het inregelen van de avondklok.
- Ook om de belangrijkste vragen nog onderling op te lossen.
- Daarom gaat de avondklok ook pas vrijdagavond 20.30 uur in.

Worden meteen boetes uitgedeeld? Hoe hoog zijn de boetes?

- De politie gaat altijd eerst het gesprek aan.
- Maar als blijkt dat je geen geldige reden hebt om buiten te zijn, dan kan je een boete krijgen.
- Waarschijnlijk zal de boete net als bij de andere coronamaatregelen 95 euro worden.

Wat heeft het OMT precies geadviseerd over de avondklok?

- De ervaring van andere landen laat zien dat de avondklok een substantieel effect heeft.
- Een inzet van de avondklok kan zorgen voor een belangrijke en relevante extra vermindering van het aantal besmettingen tegen 9 februari.
- Deze extra vermindering biedt perspectief op de mogelijkheid om ook weer sneller versoepelingen door te voeren.

In hoeverre wordt het besluit om een avondklok in te stellen genomen op basis van de Britse variant?

- We zien helaas een toename van het aandeel van de VK variant in Nederland.
- Er zijn ook nog andere varianten (o.a. Brazilië, Zuid Afrika)
- Met de aanvullende maatregelen, waaronder de avondklok, willen we ervoor zorgen dat:
 - We het aantal besmettingen in Nederland verlagen, evenals het aantal mensen dat nu in het ziekenhuis ligt. (zodat we klaar zijn om een eventuele stijging in het aantal ziekenhuisopnames, door de VK variant, op te vangen).
 - En de komst van mutant-virussen vertragen.

Zijn er geen alternatieven voor de avondklok die ook goed werken maar minder extreem zijn?

- Het kabinet heeft aan het OMT gevraagd of er ook aanvullende of alternatieven zijn waarvan een gelijkwaardig of groter effect wordt verwacht dan van een avondklok.
- De experts geven aan dat het lastig is om te beoordelen of er maatregelen zijn die een gelijkwaardig of groter effect hebben, anders dan een strikt nageleefd 'stay-at-home'-advies, waarbij mensen alleen naar buiten mogen (overdag en 's nachts) voor de hoogstnoodzakelijke zaken.
- Het OMT adviseert de avondklok en geeft aan dat er aanvullend ook andere maatregelen te nemen zijn (maar dat die niet gelijkwaardig zijn, omdat de opvolging onzeker is).
- Denk bijvoorbeeld aan dat mensen overdag nog in een beperkte straal over straat te laten gaan (een paar kilometer van hun huis). Dat is ook zeer ingrijpend.
- We moeten niet vergeten dat we al een heel stevig pakket van maatregelen hebben staan.
- Maar we zien ook dat we nog iets extra's moeten doen
- Daarom nemen we nu de stap richting een avondklok.
- Die is handhaafbaar en duidelijk.
- Zo hopen we sneller weer op een punt te komen dat er weer wat kan. In combinatie met vaccineren, testen en quarantaine.
- [En natuurlijk kijken we dan eerst naar het openen van het primair onderwijs en de kinderopvang - op een veilige en verantwoorde manier].

Waarom komt u nu pas met een avondklok? Er zijn al veel landen die al maanden een avondklok hebben.

- We moeten niet te licht denken over de inzet van een avondklok.
- Dat is een hele zware maatregel.
- Als we dat inzetten moet dat ook echt nodig zijn.
- Volgens ons zijn we nu op het gekomen dat een avondklok nodig is.
- Besmettingen in de thuisomgeving moeten teruggedrongen worden.
- Een avondklok gaat ons daarbij helpen.

Reactie uitspraken van Gommers dat een avondklok niet nodig is;

- Wij hebben het OMT om een advies gevraagd.
- Zij hebben ons geadviseerd dat de avondklok een substantiele bijdrage kan leveren.
- Daar gaan wij van uit en daarom denken we dat het een maatregel is die ons nu kan helpen om het aantal contactmomenten echt te verminderen.

Wat is de economische schade van de avondklok?

- Naar verwachting is die beperkt.
- Door de huidige maatregelen is er al veel niet mogelijk. We kunnen bijvoorbeeld al niet naar de horeca of naar de bioscoop.
- En veel economische activiteiten die nu wel plaatsvinden, zoals ploegendiensten, kunnen ook onder de avondklok gewoon doorgaan. Mensen die echt naar het werk moeten, kunnen dat blijven doen.
- [Evt. Als we met deze maatregel het aantal besmettingen onder controle kunnen houden, dan is dat uiteindelijk ook gunstig voor de economie.]

Is het (huidige) steunpakket voldoende om de effecten van de sluiting door de avondklok op te vangen? (Denk bijv. aan supermarkten die mogelijk eerder dicht moeten, tankstations etc.)

- Ja, het steunpakket ademt mee met economische omstandigheden.
- Indien door de avondklok voldoende omzetverlies geleden wordt om in aanmerking te komen voor regelingen uit het steunpakket (en voldaan wordt aan de overige voorwaarden), dan komen ook deze bedrijven in aanmerking voor extra steun.
- Het kabinet beziet op dit moment aanvullingen op het steun- en herstelpakket en zal hierover aan het einde van deze week meer bekend maken.

Maatregelen

Wat zegt u tegen mensen die hun steentje willen bijdragen aan de virusbestrijding?

- Houd je aan de basisregels zoals de 1,5 meter afstand en was je handen.
- Blijf thuis.
- Werk thuis.
- En ontmoet zo min mogelijk mensen.
- Laat je met klachten testen en als je positief getest bent blijf jij en de andere mensen uit je huishouden thuis.
- Dat is heel allemaal misschien zwaar.
- Maar de situatie waar we in zitten is enorm zorgelijk.
- We moeten daarom ook echt allemaal proberen zo min mogelijk mensen te ontmoeten.
- Houd contact met elkaar via telefoon of videocall.
- Ga alleen naar je werk als dat echt niet anders kan.
- En ga alleen naar buiten voor boodschappen of voor een frisse neus.
- En er is hulp als je in quarantaine of isolatie moet.

De boodschap over het thuisblijven en het ontvangen van bezoek is verder aangescherpt, denkt u dat dit zin heeft?

- Heel veel mensen houden zich heel goed aan de maatregelen.
- En dat zien we gelukkig ook in de cijfers.
- Dus ik verwacht dat mensen nu ook denken: we doen er een tandje bij en blijven zo veel mogelijk thuis.
- Daarmee kunnen we met z'n allen ervoor zorgen dat het aantal besmettingen blijft dalen, dat we de VK-variant zo veel mogelijk vertragen, en zo de zorg ook de komende maanden toegankelijk houden.

Waarom moeten mensen nog meer thuis blijven dan dat ze nu al doen? Mag je wel nog wandelen buiten?

- We zien dat er teveel besmettingen thuis plaatsvinden bij bezoek van- en aan anderen.
- Contactmomenten moeten zoveel mogelijk beperkt worden.
- Natuurlijk mag je nog naar buiten om een frisse neus te halen. Dat is zelfs heel verstandig. En ook als je mantelzorger bent. Want die zorg moet wel doorgaan.

Je mag nog maar één iemand ontvangen, waarom maar één iemand en niet gewoon twee zoals eerder was?

- Het OMT adviseert om nu te proberen het aantal besmettingen zo snel mogelijk naar beneden te krijgen.
- Hoe meer besmettingen we nu voorkomen, hoe beter onze uitgangspositie straks is, als het aantal besmettingen met de Britse variant gaat stijgen.
- Daarom passen we het advies aan voor het bezoek thuis.
- Gelukkig is er op andere manieren veel mogelijk.
- Houd op die manieren contact met elkaar. Houd elkaar in het oog.
- En je mag dus één persoon per dag ontvangen.
- Daarmee willen we zorgen dat eenzame mensen, of mensen die ziek zijn, toch nog contact kunnen hebben.

Deze maatregelen hebben een grote impact op mensen die eenzaam zijn. Wat gaat het kabinet doen?

- We zijn ons bewust van de heftigheid van deze maatregel.
- Maar we willen ook voorbereid zijn op een eventuele nieuwe golf die veroorzaakt wordt door nieuwe varianten.
- En we vragen iedereen om op elkaar te letten en als het niet goed met iemand gaat daar ook actie op te ondernemen

Bent u niet bang dat veel mensen deze aanscherping niet meer kunnen hebben? Dat dit echt teveel voor hen is?

- Dit zijn zware maatregelen, dat realiseren wij ons ook. Ze zijn niet lichtzinnig genomen.
- Maar dit is echt nodig op dit moment.
- Om ervoor te zorgen dat we het moment dat de nieuwe virusvarianten de overhand krijgen, zoveel mogelijk vertragen.

- Zodat de zorg de ruimte krijgt voor nieuwe coronapatiënten en ruimte heeft voor andere zorg die ook door moet gaan.
- Want we willen niet over een paar weken terugkijken op dit moment en constateren dat we onvoldoende hebben gedaan.
- Het is wel ontzettend belangrijk om, zij het op andere manieren via thuisbezoek, extra aandacht te hebben voor elkaar. Juist nu.
- Let op elkaar en zoek digitaal contact met anderen.

De richtlijnen voor thuiswerken lijken nu wat strenger dan dat ze eerder gecommuniceerd zijn. Waarom?

- We zien dat – naast thuis- een groot deel van de mensen besmet wordt op de werkplek.
- We moeten echt het aantal besmettingen naar beneden brengen.
- Daarom is het zo belangrijk dat iedereen die thuis kan werken, dat ook volledig doet.
- Daar zijn we nu ook wat helderder in, als het aankomt op onze communicatie.
- En als mensen toch naar het werk gaan, dat ze zich aan de maatregelen houden (zoals 1,5 m afstand, handen wassen, bij klachten blijf je thuis en laat je je testen).

Kunt u geen verplichting tot thuiswerken invoeren of op een andere manier werkgevers dwingen om hun werknemers, die thuis kunnen werken, niet naar kantoor te laten komen?

- Het dringende advies is, en blijft, om volledig thuis te werken als dat kan.
- Thuiswerken is een van de manieren om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan; niet alleen worden zo onnodige reisbewegingen tegengegaan, het helpt ook om het aantal contactmomenten te verminderen.
- Het voorkomt dat we elkaar bijvoorbeeld onnodig besmetten op het werk, bijvoorbeeld bij het koffiezetapparaat of tijdens een vergadering.
- Werkgevers moeten ervoor zorgen dat werknemers dat ook daadwerkelijk doen. Het kabinet adviseert werkgevers om huidige afspraken over aanwezigheid op de werkplek opnieuw tegen het licht te houden. En kantoorwerk te beperken tot wat strikt noodzakelijk is.
- Werkgevers hebben -onder voorwaarden- ook de mogelijkheid om kosten voor thuiswerkvoorzieningen (bijvoorbeeld een goed bureau, een goede stoel en ICT middelen) onbelast te vergoeden aan werknemers.
- Daarom bij deze nogmaals de sterke oproep: werk thuis. Je doet het voor al diegenen die niet thuis kunnen werken en in de frontlinie staan in de zorg, schoonmaak of elders.
- We zijn daar voortdurend over in gesprek met onze sociale partners, die ook hun achterban oproepen zo thuis te werken. We blijven verschillende ondersteunende activiteiten zoals campagnes inzetten om de aandacht niet te laten verslappen.
- Indien nodig kan een kantoor worden gesloten bij een cluster van besmettingen. Wanneer bij noodzakelijk werk dat niet thuis gedaan kan worden, de coronamaatregelen niet worden nageleefd, kan de Inspectie SZW dit werk stilleggen.
- Veel mensen werken al heel lang thuis. Dat is goed en we beseffen dat het zwaar is, maar we mogen daarin niet verslappen.
- Er staat veel op het spel. Werk daarom volledig thuis.

Reizen

Worden er nog beperkingen opgelegd aan het vliegverkeer? Waarom deze landen?

- Ja. Er komt een vliegverbod en een aanmeerverbod voor passagiers voor het Verenigd Koninkrijk, en een vliegverbod, Zuid-Afrika, Brazilië, Argentinië, Bolivia, Kaapverdië, Chili, Colombia, Ecuador, Frans-Guyana, Guyana, Panama, Paraguay, Peru, Suriname, Uruguay en Venezuela.
- Dit vliegverbod geldt tot de verplichte quarantaine voor reizigers is geregeld. Bij de vaste afwegingsmomenten van de coronamaatregelen kan het kabinet deze maatregel heroverwegen als daar aanleiding toe is.

Wanneer moet je testen kunnen overleggen?

- Iedereen die Nederland in wil reizen, wordt dubbel getest voordat hij of zij aan boord gaat van een vliegtuig of schip.
- Een PCR-test die maximaal 72 uur oud is voor aankomst in Nederland en een sneltest die maximaal 4 uur voor het boarden is afgenomen.

- Zonder deze negatieve testuitslagen mag je niet naar Nederland reizen (geldt vanuit alle landen).

Ik begrijp dat je nu op meer momenten getest moet worden als je naar Nederland komt? Waarom?

- De dubbele testverplichting is een extra waarborg waarmee we willen tegengaan dat het virus een lift krijgt.
- Een PCR-test is de meest betrouwbare test. Maar het duurt een tijd voordat je de uitslag hebt.
- Om het gat te overbruggen tussen die uitslag en het moment van vertrek, verplichten we een antigeentest (sneltest) die vlak voor het boarden of instappen wordt afgenomen. Zodat zo veel mogelijk voorkomen wordt dat mensen aan boord gaan die besmet zijn tussen de afname van de PCR test en het moment van vertrek

Krijgen deze mensen – die dus vast komen te zitten in het buitenland – ondersteuning vanuit BZ?

- Het ministerie van Buitenlandse Zaken brengt in kaart waar het mogelijk is een sneltest te doen dicht bij grote internationale vliegvelden. Dat kost een paar dagen tijd.
- Daarnaast kan BZ consulaire bijstand bieden aan mensen die in een noodsituatie zitten. Denk hierbij bijv. aan advies bij het vinden van accommodatie of financiële bemiddeling.
- Zoals ik al eerder heb gezegd, is het nu geen goed moment om op reis te gaan, en is reizen in deze tijd een risico. Nederland zal daarom niet repatriëren.

Onderwijs / jongeren

Besluitvorming geen vervroegde openstelling PO en KO

- Het kabinet heeft altijd beaamd dat het basisonderwijs de eerste sector zou zijn die weer open ging, hier heeft het kabinet op 14 januari opnieuw advies over gevraagd aan het OMT.
- Het OMT heeft geadviseerd, met het oog op de epidemiologische situatie in Nederland, het basisonderwijs en de kinderopvang niet vervroegd te heropenen. Op 14 januari waren er in de afgelopen week 45.000 nieuwe positieve tests vastgesteld, en hebben de nieuwe virusvarianten een opwaarts effect op het reproductiegetal.
- Fysiek onderwijs is beter voor de ontwikkeling van leerlingen dan afstandsonderwijs, deze afweging is in het advies van het OMT meegewogen. Het kabinet volgt dit advies, maar het is een vervelend besluit om te moeten nemen.
- De bestaande uitzonderingscategorieën kunnen verantwoord naar school; het OMT benadrukt dat hun advies niet ingegeven is omdat basisschoolkinderen een bijzonder risico zouden lopen vanwege de nieuwe mutantvirussen. Waarschijnlijk zijn basisschoolkinderen net als bij de 'oude' variant minder besmettelijk, en hebben ze een milder ziekteverloop. Er wordt nog meer onderzoek gedaan naar de overdraagbaarheid van de nieuwe virusvarianten.
- Op 2 februari nemen we het besluit om het funderend onderwijs te heropenen op 8 februari. Parallel wordt gewerkt aan maatregelen zodat zoveel mogelijk leerlingen verantwoord naar school kunnen.

Sneltesten onderwijs

- Met de inzet van sneltesten kunnen we eraan bijdragen (aanvullend op andere maatregelen) dat op verantwoorde manier het onderwijs in fysieke vorm kan worden vormgegeven.
- Voor het VO willen we de sneltesten inzetten voor leerlingen en docenten; voor het PO vooralsnog alleen bij leraren. Dit omdat in de leeftijdsgroep 12-17-jarigen de besmettingsgraad voor de lockdown toenam, waar dit voor de basisschoolleerlingen (nog) niet gold.
- Voor het VO zijn we op 18 januari gestart. We beginnen met 'proefdraaien' op enkele scholen. Hierbij bekijken we of de inzet van sneltesten zinvol is in indamming van virusuitbraken en het lukt dat te organiseren op een manier die het onderwijsproces zo min mogelijk verstoort.

- Zodra het zinvol en werkbaar blijkt, zullen we opschalen zo snel als mogelijk naar alle andere middelbare scholen in Nederland. We verwachten dit vanaf half februari te kunnen doen.
- Voor het primair onderwijs bekijken we de inzet van sneltesten voor het personeel om (onnodig) verzuim te verminderen en gevoel van veiligheid te vergroten.

Heeft het kabinet een beeld van de omvang van de achterstanden op dit moment?

- Hoe groot die achterstanden precies zijn en wat we daaraan kunnen doen, wordt op dit moment onderzocht.
- Ondertussen kijken scholen op individueel niveau hoe leerlingen er voorstaan en wat ze nog extra nodig hebben.
- We moeten daarbij realistische verwachtingen hebben. We moeten goed kijken wat haalbaar is gezien het welbevinden en de belastbaarheid van leerlingen. Zij hebben ook behoefte aan momenten om tot rust te komen. Niet alles zal dit jaar nog kunnen worden ingehaald.

De achterstanden lopen nu verder op. Wat doet u daaraan?

- We zijn met het onderwijsveld hard aan de slag om de achterstanden aan te pakken, zowel op de korte als de langere termijn.
- Na de eerste scholensluiting heeft het kabinet ruim 208 miljoen euro beschikbaar gesteld voor basis- en middelbare scholen om inhaalprogramma's te organiseren. Die regeling loopt goed: meer dan 4000 basisscholen en bijna 600 middelbare scholen maken er gebruik van.
- Ook is er in totaal 210 miljoen uitgetrokken voor extra hulp in de klas, zodat leraren ontlast worden.
- Daarnaast is er ook meer fysieke onderwijstijd nodig. We moeten met elkaar kijken hoe we dat de komende periode, als er weer meer mag, zo goed mogelijk kunnen organiseren.
- Daarbij zijn geen taboes. Dat kunnen we ons niet veroorloven. Minister Slob is daarover in gesprek met het onderwijsveld.
- We moeten realistisch zijn: de achterstanden kun je niet allemaal in een jaar inlopen. Dit vraagt om stevig aanvullend beleid, voor een langere periode. We hebben al eerder gezegd dat we als kabinet zorgen voor een meerjarige financiële dekking.

Onderwijs op afstand; hoe ver kun je daarmee komen? Is dat een goede vervanging van fysiek onderwijs?

- Onderwijs op afstand is het beste wat we op dit moment hebben. Andere landen maken deze keuze ook.
- Maar we weten dat leerlingen het beste leren op school. Daar kun je als leraar een kind in de ogen kijken en bij de les houden. Online raken veel kinderen sneller afgeleid.
- Bovendien heeft de school ook een belangrijke sociale functie. Op school leer je hoe je om gaat met mensen die anders zijn dan jij.
- We hebben al gezegd dat we scholen zodra dat veilig en verantwoord kan willen openen. Dat heeft prioriteit. Eerst het primair onderwijs en de kinderopvang en dan het voortgezet onderwijs.

Op verschillende plekken klinkt het idee van een bonusjaar: alle leerlingen collectief het jaar opnieuw laten doen.

- Voor sommige kinderen kan het nodig zijn om een jaar over te doen.
- Iedereen laten zittenblijven is een hele grove en botte maatregel. Er zijn ook kinderen die wel zijn bijgebleven, dus we zullen maatwerk moeten leveren.
- Minister Slob is daarover met het onderwijsveld in gesprek om de mogelijkheden te bekijken.

Hoe realistisch is het dat de eindexamens nog steeds door kunnen gaan in mei?

- We begrijpen heel goed dat hier zorgen over zijn in deze onzekere tijden. Maar we kunnen niet te ver op de zaken vooruitlopen.
- We doen er alles aan om de eindexamens door te laten gaan. Het moet uiteraard verantwoord zijn, maar dat is onze inzet.

- Met de aanpassingen die we nu hebben gedaan, zoals meer spreiding over de tijdvakken en een extra herkansing, denk ik dat de examens door kunnen gaan.
- Niet voor niets is er voor eindexamenleerlingen een uitzondering gemaakt: zij mogen nog naar school om zich voor te bereiden op de examens.
- Maar het is nu nog onduidelijk hoe de situatie met het coronavirus er in de eindexamenperiode uitziet. Mocht het besmettingsbeeld er na de voorjaarsvakantie nog steeds zorgelijk uitzien, dan kijken we met alle onderwijspartijen opnieuw of de aangekondigde examenmaatregelen voldoende zijn.

Kunnen die eindexamens niet wat makkelijker gemaakt worden dit jaar?

- We maken de inhoud van het examen niet makkelijker, want leerlingen moeten een volwaardig diploma halen.
- We doen wel aanpassingen, zoals een extra herkansing. Deze leerlingen moeten alle ondersteuning krijgen die mogelijk is om zich op het examen voor te bereiden.
- Niet voor niets is er voor eindexamenleerlingen een uitzondering gemaakt: zij mogen nog naar school om zich voor te bereiden op de examens.

Kan de eindtoets in groep 8 (tegenwoordig: doorstroomtoets) wel doorgaan?

- Vooralsnog gaat de eindtoets door.
- Dat is ook heel belangrijk, omdat op basis van die toets het schooladvies van de leraar kan worden bijgesteld. Deze second opinion helpt kinderen op de goede plek terecht te komen, waar ze hun talenten kunnen ontwikkelen. Dat zorgt dus voor meer gelijke kansen.

Wat als de scholen nog dicht zijn tijdens de toetsafname?

- Daar zullen we dan een oplossing voor zoeken, daar kan ik niet op vooruitlopen.
- Ons uitgangspunt is dat de toets doorgaat, omdat we dat belangrijk vinden voor kinderen.

Je hoort steeds vaker deskundigen die hun zorgen uitspreken over de negatieve (fysieke en psychische) gevolgen van de lockdown voor jongeren. Heeft het kabinet daar wel oog voor?

- Wij delen de zorgen van deskundigen en jongeren dat deze lockdown erg schadelijk is voor jongeren.
- Zij kampen vaker met mentale gezondheidsproblemen zoals angst, somberheid en stress. Het verlies van perspectief heeft op deze groep grote gevolgen.
- We nemen de maatregelen ook zeker niet lichtzinnig en in het kabinet wordt nadrukkelijk rekening gehouden met het welbevinden van jongeren bij de besluitvorming over coronamaatregelen:
 - Zo mogen jongeren tot 17 jaar nog steeds buiten sporten.
 - En heeft het heropenen van primair onderwijs en kinderopvang prioriteit bij versoepeling van maatregelen. En daarna het voortgezet onderwijs, zodra dat veilig en verantwoord kan.
- Daarnaast ondersteunt het kabinet jongeren door:
 - Het Jeugdpakket; door het hele land organiseren gemeenten en jongeren coronaproofactiviteiten.
 - Extra inzet op laagdrempelige preventieve ondersteuning van jongeren op het gebied van mentale gezondheid en eenzaamheid.
 - Het starten van pilots met sneltesten op scholen.
- Ook worden jongeren via diverse media actief geïnformeerd over wat ze kunnen doen om het vol te houden. Deze campagne wordt samen met jongeren vormgegeven.

Verkiezingen

Is het, gezien de verwachting dat er een derde golf komt, niet logisch de verkiezingen uit te stellen?

En als de verkiezingen doorgaan, is dan de eerlijkheid ervan niet in het geding? Kwetsbare mensen zullen eerder geneigd zijn nu niet te stemmen dan anderen.

- Alles is erop gericht dat de verkiezingen doorgaan. Daarvoor worden tal van maatregelen getroffen om dit zo veilig mogelijk te laten verlopen. (EK buigt zich daar 26 januari over).
- Daarom hebben we in de 'Tijdelijke wet verkiezingen covid-19' extra maatregelen genomen, zoals het houden van 1,5 meter afstand, hygiënemaatregelen.
- Met de Wijziging op de 'Tijdelijke wet verkiezingen covid-19' vergroten we de mogelijkheden met vervroegd stemmen vooral voor risicogroepen en met briefstemmen voor kiezers van 70 jaar en ouder.
- Ook wordt het maximumaantal volmachten, dat een kiezer mag aannemen, tijdelijk uitgebreid van 2 naar 3.
- Zo is er een pakket maatregelen die het mogelijk maken dat alle kiezers kunnen stemmen, ook al is het coronavirus onder ons.
- In de communicatie is er extra aandacht voor deze vormen van stemmen.
- Als het epidemiologisch beeld zodanig is dat we tot ongewenst uitstel worden gedwongen, vergt dat een gezamenlijke beslissing van regering en parlement.
- De minister van BZK informeert de TK voor 12 februari (start verkiezingsreces) met een update over de voorbereiding van de verkiezingen (oa peiling stemlokalen/stembureaus) en zal dan ook ingaan op de dan actuele situatie.

Zijn er technische mogelijkheden (bijv. poststemmen, digitaal) mogelijk om bij een strenge lockdown toch verkiezingen te houden?

- Het verzenden van briefstembescheiden naar alle kiezers is niet uitvoerbaar. Briefstemmen kent ook nadelen, omdat het stemgeheim en stemvrijheid niet op dezelfde wijze is te waarborgen als in het stemlokaal.
- Ook dat is een belangrijke reden om briefstemmen alleen te beperken tot een afgebakende groep kiezers. Dat is ook uitgebreid in het debat in de Tweede Kamer aan de orde geweest.
- Wel biedt voor kwetsbare kiezers onder de 70 jaar het vervroegd stemmen op 15 en 16 maart een extra mogelijkheid om te komen stemmen in het stemlokaal. Als zij niet naar het stemlokaal kunnen of willen komen, kunnen zij ook een andere kiezer machtigen om voor hen te stemmen.
- Het stemmen in ons land is nu niet kwetsbaar voor digitale dreigingen. Dat is een groot goed.
- Het is van belang dat er geen discussies ontstaan over de betrouwbaarheid van het stemmen en/of van de uitslag.
- Daarom is er geen voornemen om internetstemmen mogelijk te maken. En dat zou op een dergelijke korte termijn ook niet mogelijk zijn.

Wat is het criterium voor u om de verkiezingen uit te stellen? Als de verkiezingen worden uitgesteld, wanneer is daarover dan een besluit te verwachten?

- Ik begrijp dat er zorgen zijn. Het is zaak om de ontwikkelingen rond het coronavirus nauwgezet in de gaten te houden om te kunnen bepalen of nieuwe ontwikkelingen gevolgen hebben voor de organisatie van de komende verkiezingen.
- Het uitgangspunt daarbij is dat vanwege het grote democratische belang de verkiezingen doorgang kunnen vinden en zo veel mogelijk maatregelen worden genomen ter bescherming van kiezers en stembureauleden.
- Het is nu nog 2 maanden tot de verkiezingen. Er zijn veel verschillende scenario's hoe het er dan voorstaat. We houden dat uiteraard goed in de gaten.
- De minister van BZK informeert de TK voor 12 februari (start verkiezingsreces) met een update over de voorbereiding van de verkiezingen (o.a. peiling stemlokalen/stembureaus) en zal dan ook ingaan op de dan actuele situatie.

Voor hoe lang zouden de verkiezingen kunnen worden uitgesteld?

- Als tot ongewenst uitstel moet worden besloten, is er een wet nodig om een nieuwe verkiezingsdatum vast te stellen. Dus een gezamenlijke beslissing van regering en parlement.
- Uitstel zal zo kort als mogelijk moeten zijn rekening houdend met de ontwikkelingen van het coronavirus. De verkiezingen kunnen maximaal met een jaar worden uitgesteld.

Als het tot uitstel komt, is het dan logisch dat uw kabinet tot die tijd demissionair aanblijft? Is een interim-kabinet dan een optie?

- We zitten midden in de grootste crisis sinds de Tweede Wereldoorlog. En helaas ziet het er naar uit dat de coronacrisis nog wel even voortduurt.
- Tot het aantreden van een nieuw kabinet na de verkiezingen en de daaropvolgende formatieperiode zullen wij hoe dan ook, in nauw overleg met de Kamer, al het nodige doen wat in deze crisis wordt gevraagd, inclusief de economische steunpakketten die hierop noodzakelijk zijn.
- Overigens is er materieel gezien niet zo veel verschil tussen een demissionair kabinet en een interim-kabinet. Ook een interim-kabinet heeft als regel slechts een beperkte opdracht.
- Formeel gezien heeft een interim-kabinet meer mogelijkheden. Maar vanaf het moment dat er verkiezingen worden uitgeschreven dan is een interim-kabinet ook demissionair.
- Nogmaals, het bestrijden van het coronavirus staat nu voorop. En uiteraard legt het kabinet volledige verantwoording af aan de Tweede Kamer en heeft de kamer het laatste woord.

VWS

Hoe zit het met de mutaties? Stand van zaken Britse variant/Zuid-Afrikaanse/Braziliaanse variant? Werkzaamheid vaccin?

- Virussen bestaan bij de gratie van een snelle vermenigvuldiging.
- Er zullen steeds nieuwe varianten blijven ontstaan. Dat is wel iets om scherp in de gaten te houden.
- We weten nu van de Britse variant, de Zuid-Afrikaanse, de Braziliaanse en de Manaus – een tweede Braziliaanse – variant.
- De Britse variant maakt inmiddels ongeveer 10 procent uit van de besmettingen in Nederland. De Zuid-Afrikaanse variant is ook in Nederland aangetroffen. In Spanje en Portugal is mogelijk al sprake van de Braziliaanse variant.
- Deze varianten kenmerken zich vooral door een grotere besmettelijkheid en daarmee een hogere R.
- Vooralsnog lijken de bestaande vaccins gewoon te werken, ook voor deze gemuteerde varianten.
- Bovendien kunnen vaccins ook aangepast worden als dat nodig blijkt.

Klopt het dat in de rekenmodellen de invloed van het vaccin nog is niet meegerekend? Hoe zit dat?

- Het klopt dat in de rekenmodellen die het OMT gebruikt tot nu toe de invloed van het vaccineren nog niet is meegerekend.
- Er zijn op dit moment nog te weinig mensen gevaccineerd om daar in de komende weken effect van te verwachten.
- We scherpen de maatregelen zo snel mogelijk aan om het aantal besmettingen verder naar beneden te kunnen brengen, verspreiding van het virus te vertragen en instroom vanuit het buitenland beperken.
- Dat biedt perspectief op versoepelingen, ook als nog niet alle kwetsbaren zijn gevaccineerd.
- Zodra de kwetsbare mensen beschermd zijn, kan dat er ook voor zorgen dat maatregelen versoepeld kunnen worden. Maar zover is het de komende maanden nog niet.

Hoe staat het met de vaccinaties: aantallen?

- Tot en met 18 januari zijn er in totaal 87.841 mensen gevaccineerd.
- Daarvan zijn 1.037 bewoners uit verpleeghuizen en mensen met een verstandelijke beperking in een instelling gevaccineerd.
- In de acute zorg zijn 40.216 mensen gevaccineerd.
- Bij de GGD zijn 46.588 zorgmedewerkers gevaccineerd.

Hoe staat het met de vaccinaties: leveringen?

- De snelheid van de leveringen van fabrikanten bepaalt de snelheid waarmee we kunnen vaccineren. De afgelopen dagen waren er weer een aantal ontwikkelingen:

- BioNTech/Pfizer heeft laten weten dat zij tijdelijk minder kunnen leveren door aanpassingen in hun fabriek. In de Europese Unie zijn we nog in overleg hoe we hierop gaan reageren.
- Het totaal aantal extra opties BioNTech/Pfizer waar Nederland recht op heeft, is gisteren naar boven bijgesteld van 7,2 naar bijna 7,6 miljoen doses. Dit doordat niet alle landen hun pro rata willen afnemen. Dit betekent al in het tweede kwartaal meer doses.
- Nederland is nog in onderhandeling met Moderna over eventuele extra opties. Een voorwaarde voor Nederland is wel dat die snel geleverd kunnen worden.

Waarom geen dagelijkse vaccinupdates zoals in andere landen?

- Er wordt hard gewerkt om de vaccincijfers ook zichtbaar te maken op het coronadashboard.
- Het centrale registratiesysteem van het RIVM is de bron achter deze data, die dagelijks zal worden geüpdate.
- Tot die tijd verzorgt het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) in samenwerking met alle vaccinatiepartners de tussenstand. Dat communiceren we bijvoorbeeld via de Kamerbrief, maar ook via sociale media.

In het buitenland – zoals Duitsland (Beieren) en mogelijk ook in Oostenrijk – wordt het dragen van FFP2-maskers voor het algemene publiek verplicht in het OV en winkels.

Overweegt u dat ook in Nederland?

- Wij volgen de ontwikkelingen in het buitenland uiteraard op de voet. En als we daar iets van kunnen leren, dan doen we dat.
- Het dragen van deze FFP2-maskers door het algemene publiek wordt echter door de WHO niet geadviseerd.
- In Nederland zetten we daarom liever meer in op het goed en veilig gebruik van goede, gewone mondkapjes. Daarop is nog winst te behalen.
- Zo helpt een keurmerk voor niet-medische mondkapjes vanaf februari om het juiste mondkapje te kiezen in de winkels.
- Als mensen dat voor zichzelf noodzakelijk achten, kunnen zij zelf uiteraard wel kiezen voor een medisch mondneusmasker.

Gaat u tegemoet komen aan de oproep van de zorg over het gebruik van FFP2 maskers in plaats van chirurgische maskers?

- Zorgverleners moeten veilig en beschermd hun werk kunnen doen.
- Daartoe worden richtlijnen opgesteld door de wetenschap (RIVM) samen met het zorgveld.
- Het kabinet heeft vanwege de snelle opmars van de Britse variant van het virus om een OMT-advies gevraagd over het gebruik van beschermingsmiddelen in de zorg.
- Ik verwacht dat advies op zeer korte termijn.
- In de tussentijd kunnen zorgverleners al gebruik maken van FFP2-maskers, er is voldoende voorraad.

Hoe zit het met de mutaties? Stand van zaken Britse variant/Zuid-Afrikaanse/Braziliaanse variant? Werkzaamheid vaccin?

- Virussen bestaan bij de gratie van een snelle vermenigvuldiging.
- Er zullen steeds nieuwe varianten blijven ontstaan. Dat is wel iets om scherp in de gaten te houden.
- We weten nu van de Britse variant, de Zuid-Afrikaanse, de Braziliaanse en de Manaus – een tweede Braziliaanse – variant.
- De Britse variant maakt inmiddels ongeveer 10 procent uit van de besmettingen in Nederland. De Zuid-Afrikaanse variant is ook in Nederland aangetroffen. In Spanje en Portugal is mogelijk al sprake van de Braziliaanse variant.
- Deze varianten kenmerken zich vooral door een grotere besmettelijkheid en daarmee een hogere R.
- Vooralsnog lijken de bestaande vaccins gewoon te werken, ook voor deze gemuteerde varianten.
- Bovendien kunnen vaccins ook aangepast worden als dat nodig blijkt.

Klopt het dat in de rekenmodellen de invloed van het vaccin nog is niet meegerekend? Hoe zit dat?

- Het klopt dat in de rekenmodellen die het OMT gebruikt tot nu toe de invloed van het vaccineren nog niet is meegerekend.
- Er zijn op dit moment nog te weinig mensen gevaccineerd om daar in de komende weken effect van te verwachten.
- We scherpen de maatregelen zo snel mogelijk aan om het aantal besmettingen verder naar beneden te kunnen brengen, verspreiding van het virus te vertragen en instroom vanuit het buitenland beperken.
- Dat biedt perspectief op versoepelingen, ook als nog niet alle kwetsbaren zijn gevaccineerd.
- Zodra de kwetsbare mensen beschermd zijn, kan dat er ook voor zorgen dat maatregelen versoepeld kunnen worden. Maar zover is het de komende maanden nog niet.

Je hoort steeds vaker deskundigen die hun zorgen uitspreken over de negatieve (fysieke en psychische) gevolgen van de lockdown voor jongeren. Heeft het kabinet daar wel oog voor?

- Wij delen de zorgen van deskundigen en jongeren dat deze lockdown erg schadelijk is voor jongeren.
- Zij kampen vaker met mentale gezondheidsproblemen zoals angst, somberheid en stress. Het verlies van perspectief heeft op deze groep grotere gevolgen.
- In het kabinet wordt nadrukkelijk rekening gehouden met het welbevinden van jongeren bij de besluitvorming over coronamaatregelen;
 - o Zo mogen jongeren tot 17 jaar nog steeds buiten sporten.
 - o En heeft het heropenen van primair onderwijs en kinderopvang prioriteit bij versoepeling van maatregelen.
- Daarnaast ondersteunt het kabinet jongeren door;
 - o Het Jeugdpakket; door het hele land organiseren gemeenten en jongeren coronaproofactiviteiten.
 - o Extra inzet op laagdrempelige preventieve ondersteuning van jongeren op het gebied van mentale gezondheid en eenzaamheid.
 - o Het starten van pilots met sneltesten op scholen.
- Ook worden jongeren via diverse media actief geïnformeerd over wat ze kunnen doen om het vol te houden. Deze campagne wordt samen met jongeren vormgegeven.

Q: In het buitenland – zoals Duitsland (Beieren) en mogelijk ook in Oostenrijk – wordt het dragen van FFP2-maskers voor het algemene publiek verplicht in het OV en winkels. Overweegt u dat ook in Nederland?

- Wij volgen de ontwikkelingen in het buitenland uiteraard op de voet. En als we daar iets van kunnen leren, dan doen we dat.
- Het dragen van deze FFP2-maskers door het algemene publiek wordt echter door de WHO niet geadviseerd.
- In Nederland zetten we daarom liever meer in op het goed en veilig gebruik van goede, gewone mondkapjes. Daarop is nog winst te behalen.
- Zo helpt een keurmerk voor niet-medische mondkapjes vanaf februari om het juiste mondkapje te kiezen in de winkels.
- Als mensen dat voor zichzelf noodzakelijk achten, kunnen zij zelf uiteraard wel kiezen voor een medisch mondneusmasker.

Q: Gaat u tegemoet komen aan de oproep van de zorg over het gebruik van FFP2 maskers in plaats van chirurgische maskers?

- Zorgverleners moeten veilig en beschermd hun werk kunnen doen.
- Daartoe worden richtlijnen opgesteld door de wetenschap (RIVM) samen met het zorgveld.
- Het kabinet heeft vanwege de snelle opmars van de Britse variant van het virus om een OMT-advies gevraagd over het gebruik van beschermingsmiddelen in de zorg.
- Ik verwacht dat advies op zeer korte termijn.

- In de tussentijd kunnen zorgverleners al gebruik maken van FFP2-maskers, er is voldoende voorraad.

DEEL VACCINATIE

Cijfers vaccinatie (van woensdagochtend 20 januari)

- Inmiddels meer dan 100.000 mensen gevaccineerd:
 - o GGD: Ruim 58.000 medewerkers verpleeghuizen
 - o LNAZ: 40.000 medewerkers acute zorg
 - o Verpleeghuizen en gehandicaptenzorg: samen ruim 4.000 in twee dagen
- Alle 25 GGD priklocaties operationeel. Op die locaties deze week zo'n 66.000 prikken
- Deze week ook gestart met vaccineren in bewoners verpleeghuizen en instellingen voor gehandicaptenzorg
- Daar verwachten we deze week zo'n 15.000 mensen te vaccineren
- Deze week in totaal naar verwachting 75.000 (66.000 + 15.000) prikken
- Eind deze week dus naar verwachting ongeveer 150.000 mensen gevaccineerd; een verdubbeling tov de 75.000 van afgelopen maandag
- Vaccinatiebereidheid stijgt. Dat is goed nieuws
- Lareb: Honderd meldingen over bijwerkingen, twee allergische reacties
 - o Allergisch: huiduitslag en zwellingen rondom de ogen. Deze mensen zijn geholpen en snel weer hersteld.
 - o De overige meldingen gaan volgens Lareb over verwachte bijwerkingen als pijn op de plaats van de injectie, hoofdpijn en vermoeidheid

Vaccinatiestrategie:

- De vaccinatiestrategie is gericht op het voorkomen van (ernstige) ziekte en sterfte.
- De prioriteit bij het vaccineren ligt daarom bij mensen die het meest kwetsbaar zijn en zorgmedewerkers die voor hen zorgen.
- Het doel van de vaccinatiestrategie is om in een zo kort mogelijk tijdsbestek, zo veel mogelijk mensen te beschermen tegen het virus.
- We zetten alles op alles om te versnellen waar dat verantwoord kan

Maatregelen blijven gelden!

- Als we ons laten vaccineren krijgen we stapje voor stapje meer vrijheid terug
- Vaccin speelt daarbij cruciale rol; net als heel frequent testen. Maar kost tijd
- Ik begrijp dat iedereen liever vandaag dan morgen afscheid neemt van alle beperkende maatregelen
- Als je straks gevaccineerd bent, moet je je nog steeds aan de basisregels houden.
- Ook dan geldt: anderhalve meter, mondkapje, handen wassen, beperkingen lockdown, handen wassen etc etc
- Oppassen voor we-zijn-er-bijnagevoel. Dat kunnen we ons niet veroorloven.

Wanneer klaar?

- Naar verwachting heeft aan het eind van het derde kwartaal iedereen van 18 jaar en ouder de mogelijkheid gekregen zich te laten vaccineren.
- Het idee daarbij is dat verschillende doelgroepen zo veel mogelijk parallel aan elkaar, via verschillende kanalen zoals GGD-prikstraten en huisarts, worden gevaccineerd.
- Welke groep wanneer, met welk vaccin, via welk kanaal wordt ingeënt is schematisch weergegeven in info-graphics.
- Die zijn te vinden op Rijksoverheid.nl en coronavaccinatie.nl
- Let op: de schema's worden aangepast zodra er nieuwe informatie beschikbaar is, bijvoorbeeld ten aanzien van goedkeuring van vaccins of van timing en omvang van leveringen.

Wat is klaar voor de lente?

- Aan het begin van de lente is het vaccin aangeboden aan:
 - o alle bewoners van verpleeghuizen en instellingen gehandicaptenzorg (155 K)
 - o bewoners kleinschalige woonvormen (77 K)
 - o medewerkers die voor hen zorgen (ruim 700 K)

- zelfstandig wonende 85-plussers (315 K, dit is zowel mobiel als niet mobiel)
- Voor thuiswonende, mobiele mensen van 90 en ouder geldt dat het vaccineren mogelijk al eind volgende week kan starten. Groep van 45K mensen. Deze mensen worden vanaf volgende week uitgenodigd. Prikken gebeurt op de GGD-priklocaties
- Start vaccinatie thuiswonende mobiele ouderen tussen 85 en 90 waarschijnlijk maandag 1 februari. RIVM nodigt uit. Prikken gebeurt op de GGD-priklocaties
- We zetten alles op alles om deze groep zo snel mogelijk te beschermen
- De planning is echter afhankelijk van de goedkeuring, werking, levering en distributie van de vaccins. Op basis van deze ontwikkelingen kan het zijn dat deze data nog worden bijgesteld.

In andere landen zijn ze al volop bezig, waarom zo laat gestart?

- Het is verleidelijk om de aanpak van de coronacrisis van verschillende landen tegen elkaar af te zetten.
- Toch moet je met die vergelijkingen een beetje voorzichtig zijn, landen maken andere keuzes en hebben bijvoorbeeld andere zorgsystemen.
- Nederland is voorzichtig gestart, maar wij denken dat op termijn in te kunnen lopen.
- We gaan straks prikken in hoogst mogelijke tempo. Maximale prikpower
- Elk vaccin op NL bodem zit óf al in een bovenarm, óf er staat een afspraak in agenda
- En we zetten alles op alles om te versnellen waar dat verantwoord kan
- Met het oog op de opmars van de Britse variant van het coronavirus en daarmee de dreiging van een derde golf, kiest het kabinet voor een aanscherping van de vaccinatiestrategie.
- Door meer tijd te nemen tussen de eerste en tweede prik van het BioNTech/Pfizer-vaccin, minder voorraad aan te houden en minimale verspilling van vaccins, kunnen sneller, meer mensen een eerste prik krijgen.
- Alles erop gericht om vaccins die binnenkomen – naast BioNTech/Pfizer straks ook Moderna en hopelijk AstraZeneca, Janssen etc – ook snel te kunnen prikken
- Moet een 'cadans' komen waarbij omvang leveringen bepalend is voor snelheid van vaccineren.

Tweede injectie uitstellen?

- Met het oog op de opmars van de Britse variant van het coronavirus en daarmee de dreiging van een derde golf, kiest het kabinet voor een aanscherping van de vaccinatiestrategie.
- Door meer tijd te nemen tussen de eerste en tweede prik van het BioNTech/Pfizer-vaccin, minder voorraad aan te houden en minimale verspilling van vaccins, kunnen sneller, meer mensen een eerste prik krijgen.
- In een gezamenlijk advies komen het Outbreak Management Team (OMT) en de Gezondheidsraad tot de aanbeveling om de al geleverde vaccins van BioNTech/Pfizer zo snel als haalbaar beschikbaar te maken voor extra personen.
- Op basis van dit advies is besloten de tweede prik niet na 3 weken, maar 6 weken in te plannen. Daarmee komen er sneller vaccins beschikbaar voor mensen vanaf 60 jaar.
- Deze wijziging gaat direct in.
- Al gemaakte afspraken voor een tweede prik worden niet verschoven.

Waarom is het logisch om 50% voorraadbeheer aan te houden?

- In de afgelopen periode hebben we gemerkt dat we te maken hebben met onvoorspelbaarheden in de leveringen.
- Dit vraagt om verstandig voorraadbeheer, maar niet per se een 100% voorraad voor de tweede vaccinatie.
- Om die reden heb ik, mede gebaseerd op advies van het RIVM, besloten om in plaats van 100% voorraad, 50% voorraad voor de tweede vaccinatie aan te houden.
- Dit biedt een goed evenwicht tussen enerzijds voldoende marge om wisselingen in de leveringen op te kunnen vangen, en anderzijds vaccinatie te kunnen versnellen.
- Dit percentage van 50% zal gemonitord worden door het RIVM, en als mogelijk later nog verder neerwaarts worden bijgesteld.

Wat is het risico van alles wegprikken?

- In de afgelopen periode hebben we gemerkt dat we te maken hebben met onvoorspelbaarheden in de leveringen.
- Op het moment dat we alles wegprikken en de leveringen lopen onverwacht vertraging op, lopen we het risico dat we bij sommige personen de termijn van zes weken tussen eerste en tweede vaccinatie overschrijden.
- Daardoor zijn kwetsbare mensen minder goed beschermd tegen het virus.
- Daarom kies ik ervoor, mede op basis van het advies van het RIVM, om een marge van 50% te bewaren.

GGD: Wat heeft men klaar staan aan locaties en mensen op welk moment?

- De GGD heeft nu 25 vaccinatiepunten beschikbaar. Dit aantal wordt verdubbeld in februari en dit aantal groeit naar ongeveer 100 locaties in april.
- Op dit moment worden door de GGD 66.000 mensen per week gevaccineerd.
- In februari verwacht de GGD tot 100.000 vaccinaties per week te kunnen zetten.
- De GGD verwacht in april tussen de 400.000 en 500.000 vaccinaties te kunnen zetten. Dit wordt richting juni verder verhoogd.
- Het aantal beschikbare vaccins is voorlopig de limiterende factor.

Griekenland wil een vaccinatiepaspoort, vooral vanuit oogpunt toerisme. Hoe kijkt NL daar tegenaan?

- Uiteraard zijn we op de hoogte van de internationale geluiden rond vaccinatiebewijzen en -paspoorten.
- Net als veel andere Europese landen heeft Nederland nog geen standpunt ingenomen.
- Mede op verzoek van de Kamer heeft minister De Jonge de Gezondheidsraad om advies (ethisch afwegingskader) gevraagd.
- Dit advies, dat begin februari wordt verwacht, zal de basis vormen voor de politieke afweging.
- Overigens is er nog veel onduidelijk over het effect van vaccinatie op de besmettelijkheid en op verspreiding van het virus, en daarmee het nut van een vaccinatiepaspoort.
- Ook de WHO geeft aan dat er nog geen zekerheid is over de vraag of mensen na vaccinatie nog besmettelijk kunnen zijn.

Vanaf wanneer gaan we rapporteren over het aantal gevaccineerden? Worden dagelijkse updates? VWS of RIVM?

- Wij zien ook de groeiende vraag naar dergelijke gegevens. Terechte vraag
- Om dit mogelijk te maken moeten nog een paar technische zaken worden opgelost.
- Als dit gereed is zal het centrale registratiesysteem van het RIVM de bron zijn van de getoonde gegevens op het dashboard en zullen deze dagelijks worden geüpdatet.
- Voor de tussenliggende periode verzorgt VWS in samenwerking met alle vaccinatie partners de tussenstand.
- Vanaf volgende week staan de gegevens op het coronadashboard. Dagelijks aangevuld
- Ook komt het RIVM wekelijks met een update. Gisteren was de eerste

Klopt het dat in de rekenmodellen de invloed van het vaccin nog is niet meegerekend? Hoe zit dat?

- Het klopt dat in de rekenmodellen die het OMT gebruikt tot nu toe de invloed van het vaccineren nog niet is meegerekend.
- Er zijn op dit moment nog te weinig mensen gevaccineerd om daar in de komende weken effect van te verwachten.
- We scherpen de maatregelen zo snel mogelijk aan om het aantal besmettingen verder naar beneden te kunnen brengen, verspreiding van het virus te vertragen en instroom vanuit het buitenland beperken.
- Dat biedt perspectief op versoepelingen, ook als nog niet alle kwetsbaren zijn gevaccineerd.
- Zodra de kwetsbare mensen beschermd zijn, kan dat er ook voor zorgen dat maatregelen versoepeld kunnen worden. Maar zover is het de komende maanden nog niet.